

Met de introductie van de ecoregeling in het nieuwe GLB, een verdere stap naar duurzame landbouw?

mr. A.K. van der Vis

1. Inleiding

In dit themanummer staat het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (hierna GLB) centraal, waarbij in dit artikel specifiek de introductie van de ecoregeling onder de loop wordt genomen. Het nieuwe GLB is in werking getreden met ingang van 1 januari 2023 en beslaat de periode 2023-2027. De meest in het oog springende verandering is naar mijn oordeel de nieuwe ecoregeling. Landbouwers hebben de keuze uit verschillende eco-activiteiten op hun bedrijf. Met het uitvoeren van deze eco-activiteiten kunnen landbouwers een aanvullende vergoeding per hectare ontvangen bovenop de basisinkomenssteun. De ecoregeling kan worden gezien als de vervanger van de vergroeningsbetaling uit de vorige GLB-periode, de maatregelen uit de ecoregeling gaan echter wel verder dan de maatregelen die golden voor de vergroeningsbetaling. In dit artikel ga ik nader in op de ecoregeling gezien vanuit de Europese Verordening en de Uitvoeringsregeling GLB 2023 (hierna Uitvoeringsregeling).

2. De voorganger van de ecoregeling, de vergroeningsvoorwaarden

In de inleiding gaf ik reeds aan dat de ecoregeling kan worden gezien als de vervanger van de vergroeningsvoorwaarden. De vergroening uit het oude GLB is in 2014 door mr. H.A. van Bommel uitgebreid behandeld in het artikel 'Inkomensondersteuning in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2014-2020'.¹ Om die reden ga ik in deze bijdrage

slechts kort in op de voorwaarden met betrekking tot vergroening. Het doel is zicht hebben op de veranderingen die hebben plaatsgevonden met de introductie van de ecoregeling. De vergroeningspremie was een extra betaling, zijnde een percentage van de totale waarde van de betalingsrechten, die kon worden verkregen bovenop de basispremie.² In Nederland was dit percentage vastgesteld op 43,107% van de basispremie. Een landbouwer diende zich te houden aan een drietal vergroeningseisen, te weten gewasdiversificatie, ecologisch aandachtsgebied en instandhouding blijvend grasland.

Gewasdiversificatie had tot doel dat er meer verschillende gewassen verbouwd werden. De eis van gewasdiversificatie gold alleen voor bouwland. Landbouwers met maximaal 10 hectare bouwland hoefden geen verschillende gewassen te verbouwen. Landbouwers met meer dan 10, maar maximaal 30 hectare moesten ten minste twee gewassen telen. Het grootste gewas mocht maximaal 75% van de oppervlakte beslaan. Landbouwers met meer dan 30 hectare bouwland moesten ten minste drie gewassen telen. Het grootste gewas mocht maximaal 75% van de oppervlakte beslaan en de twee grootste gewassen samen maximaal 95%.

De definitie van blijvend grasland is landbouwareaal dat vijf jaar of langer grasland is. Lidstaten dienen blijvend grasland te beschermen, gelet op de milieuvoordelen die blijvend grasland biedt. Blijvend grasland binnen Natura 2000-gebieden mag niet worden geploegd of omgezet, maar wel worden doorgezaaid. Vanaf 2015 vindt voor het grasland buiten de

1 mr. H.A. van Bommel, Inkomensondersteuning in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2014-2020, TvAR 2014, nr.12, p. 459-463

2 Art. 43 lid 9 derde alinea Verordening (EU) 1307/2013 jo artikel 2.13 Uitvoeringsregeling rechtstreekse betalingen GLB.

Natura 2000-gebieden een monitoring van het totaal areaal blijvend grasland plaats. In beginsel werden in het oude GLB geen verplichtingen aan individuele landbouwers opgelegd om een onnodige beperking in de bedrijfsvoering en aanvullende uitvoeringslasten te voorkomen. Mocht het areaal blijvend grasland in Nederland in enig jaar evenwel met meer dan 5% dalen ten opzichte van het referentiejaar, dan had Nederland een verplichting tot het opleggen van heromzetting van areaal naar blijvend grasland aan landbouwers.

Tot slot kenden we de vergroeningseis ecologisch aandachtsgebied. De verplichting om 5% van het areaal aan te houden als ecologische aandachtsgebied rustte op landbouwers met meer dan 15 hectare bouwland. Landbouwers waarvan meer dan 75% van het subsidiabele areaal blijvend grasland, of meer dan 75% van het bouwland grasland is, waren van de verplichting tot het aanhouden van ecologisch aandachtsgebied uitgezonderd, tenzij het akkerbouwareaal meer dan 30 hectares beslaat. In Nederland kwamen als ecologisch aandachtsgebied in aanmerking: – akkerranden op of direct grenzend aan bouwland (als landschapselement); – areaal waarop mengsels van bepaalde soorten vanggewassen worden geteeld; – areaal bebouwd met wilg met een maximale omlooptijd van vijf jaar, en – areaal waarop bepaalde soorten stikstofbindende gewassen worden geteeld.

3. De ecoregeling, gezien vanuit de Verordening

De basis van de ecoregeling is terug te vinden in artikel 31 van de Verordening (EU) 2021/2115, artikel 31 wordt in deze verordening aangeduid als ‘Regeling voor het klimaat, het milieu en dierenwelzijn’. Lidstaten beschrijven in het Nationaal Strategisch Plan (hierna NSP) de voorwaarden van vrijwillige regelingen voor het klimaat, het milieu en dierenwelzijn. Nederland heeft in december 2021 het NSP ingediend, het NSP bevatte overigens meer dan alleen de invulling van de Nederlandse plannen voor de ecoregeling. Naar aanleiding van het ingediende NSP zijn er diverse besprekingen geweest tussen de Europese Commissie en Nederland, hetgeen heeft geleid tot een definitief NSP. Op 14 december 2022 heeft de Europese Commissie het NSP van Nederland goedgekeurd, waarna de aandacht verlegd kon worden

naar de implementatie van het NSP in nationale regelgeving.

Belangrijk is om allereerst op te merken dat deelname aan de ecoregeling op basis van vrijwilligheid geschiedt.³ Een landbouwer die de basisinkomenssteun aanvraagt, is niet verplicht eco-activiteiten toe te passen in de bedrijfsvoering. In de praktijk zullen bijvoorbeeld akkerbouwers met een intensief bouwplan in overweging nemen om niet deel te nemen aan de eco-activiteiten, waarbij de kosten-batenafweging belangrijk zal zijn in de uiteindelijke beslissing. Een landbouwer die deelneemt aan een ecoregeling, gaat op basis van artikel 31 lid 2 Verordening (EU) 2021/2115 een verbintenis aan. Het is mij niet duidelijk hoe het woord ‘verbintenis’ hier geduid dient te worden, je kan de stelling innemen dat de landbouwer de verplichting uit vrije wil aanvaardt. Elke eco-activiteit zal op grond van artikel 31 lid 4 Verordening (EU) 2021/2115 een bijdrage leveren aan ten minste twee van de volgende thema's: klimaat, bodem en lucht, water, biodiversiteit, landschap, verminderd gebruik pesticiden en verbeteren dierenwelzijn.

De Verordening stelt als voorwaarde aan de eco-activiteiten dat deze verder gaan dan de verplichtingen voor de basisinkomenssteun of (inter)nationale regelgeving op het gebied van meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en dierenwelzijn. Een maatregel die als gevolg van het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn is opgenomen in Nederlandse regelgeving, kan om die reden niet worden ingezet als eco-activiteit. Het gegeven dat een aanvullende vergoeding vanuit de ecoregeling niet mogelijk is voor maatregelen die de landbouwer op basis van andere wet- en regelgeving al verplicht is uit te voeren, is geen gekke gedachtegang nu de inkomenssteun het karakter van een subsidie heeft. De ecoregeling heeft hiermee een bovenwettelijk karakter, dat wil zeggen dat de activiteit verder moet gaan dan volgens wet- en regelgeving verplicht is.

De steun voor een specifieke ecoregeling betreft een aanvullende betaling bovenop de basisinkomenssteun voor alle subsidiabele hectaren. Dit betekent dat de betaling niet alleen uitbetaald wordt over de hectaren waarop de betreffende eco-activiteit wordt uitgevoerd maar over alle subsidiabele hectaren die de landbouwer opgeeft in de Gecombineerde Opgave. Aan de verschillende eco-activiteiten kunnen de lidstaten verschillende betalingsniveaus koppelen, dit

3 Art. 31 lid 1 Verordening (EU) 2021/2115.

volgt uit artikel 31 lid 8 Verordening (EU) 2021/2115. Nederland heeft hier invulling aan gegeven, hetgeen is uitgewerkt in de Uitvoeringsregeling.

4. De ecoregeling, gezien vanuit de Uitvoeringsregeling

In Nederland is per 1 januari 2023 de ministeriële regeling ‘Uitvoeringsregeling GLB 2023’ in werking getreden. Per 11 februari 2023 is een vernieuwde versie van de Uitvoeringsregeling in werking getreden. Naast wijzigingen ter verduidelijking, zijn er ook inhoudelijke wijzigingen en toevoegingen gedaan. Deze wijzigingen hebben eveneens betrekking op de ecoregeling die in dit artikel behandeld worden.

Aanvraag

Een landbouwer die een aanvraag wil doen voor rechtstreekse betalingen, waaronder de eco-regeling, dient in de periode van 15 oktober tot en met 30 november voorafgaand aan het aanvraagjaar een aanmelding bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna RVO) te doen met een opgave van de voorgenomen eco-activiteiten.⁴ Gezien het feit dat pas laat overeenstemming is bereikt met de Europese Commissie aangaande het Nederlandse NSP, zal de aanmelding voor het eerste jaar dienen te geschieden in de periode van 1 maart tot en met 15 mei via de Gecombineerde Opgave.⁵

In de Gecombineerde Opgave die uiterlijk 15 mei van het aanvraagjaar ingediend dient te worden, kan een landbouwer zijn definitieve keuze van de eco-activiteiten doorgeven.⁶ De vraag rijst wat de waarde is van de aanmelding in het jaar voorafgaand aan het aanvraagjaar, als de Gecombineerde Opgave nog de ruimte biedt om af te wijken van de eerdere aanmelding. Een landbouwer kan gedurende het jaar wijzigingen doorgeven aangaande de voortgang van de eco-activiteiten via RVO. Hierbij valt te denken aan activiteiten die niet, gedeeltelijk niet, of niet volgens de voorwaarden worden uitgevoerd. Dit volgt uit artikel 10 lid 4 van de Uitvoeringsregeling. Na 15 mei kan een landbouwer echter geen nieuwe eco-activiteiten doorgeven waarvoor de landbouwer een vergoeding wenst te ontvangen. Deze eco-activiteiten tellen niet meer mee voor de punten en waarden. In de periode van 15 oktober tot en met 30 november

van het aanvraagjaar, achteraf dus, kan de landbouwer bij RVO een aanvraag indienen met een opgave van de gerealiseerde eco-activiteiten. RVO zal vervolgens controles gaan uitvoeren op de ingediende aanvragen en zal uiterlijk op 30 juni van het jaar erop beslissen op de aanvraag. Landbouwers zijn nu gewend om in december van het aanvraagjaar een beslissing op de aanvraag te ontvangen, dit zal in de toekomst dus verder in de tijd plaatsvinden.

Eco-activiteiten

De ecoregeling wordt in de Uitvoeringsregeling uitgebreid behandeld in de artikelen 18 tot en met 27. Er zijn in totaal 22 eco-activiteiten waaruit landbouwers kunnen kiezen. In de categorie hoofdteelt gelden de volgende eco-activiteiten:

- rustgewas uit de gewassenlijst conform bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling
- vezelgewas uit de gewassenlijst conform bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling
- stikstofbindend gewas uit de gewassenlijst uit bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling
- meerjarige teelt uit de gewassenlijst uit bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling
- langjarig grasland in stand houden
- kruidenrijk grasland, minimaal 25% kruidachtige voedergrassen/vlinderbloemigen en 25% gras
- natte teelt uit de gewassenlijst conform bijlage 1 van de Uitvoeringsregeling
- vroeg oogsten rooigewas (uiterlijk 31 augustus)
- vroeg oogsten rooigewas (uiterlijk 31 oktober)
- grasklaver, minimaal 25% gras en 25% klaver gedurende periode 1 april tot 1 juli
- strokenteelt, minimaal vijf gewassen geteeld op minimaal 5 stroken van minimaal 3 en maximaal 27 meter.

In de categorie bodemgewas gelden de volgende eco-activiteiten:

- onderzaai vanggewas, tot 1 december minimaal 80% bedekt met vanggewas
- groenbedekking van 1 januari tot 1 maart minimaal 80% bedekt en mechanisch ondergewerkt.

In de categorie teeltmaatregel is gekozen voor één eco-activiteit, namelijk biologische bestrijding. In de categorie veemaatregel is er keuze uit overdag weiden of dag en nacht weiden. De landbouwer die hiervoor kiest zal het melkvee – koeien die ten minste éénmaal

4 Art. 2 lid 1 jo art. 10 lid 1 en lid 2 onder d Uitvoeringsregeling GLB 2023.

5 Zie *Kamerstukken II* 2022/23, 28625, nr. 343, p. 7.

6 Art. 25 lid 2 jo bijlage 2 Uitvoeringsregeling GLB 2023.

hebben gekalfd – minimaal 6 uur of minimaal 16 uur per dag dienen te weiden. De landbouwer is verplicht een weidekalender bij te houden en deze ten minste vijf jaar te bewaren in de administratie.

Tot slot is er in de categorie niet-productieve grond keuze voor:

- heg, haag of struweel
- landschapselement hout
- groene braak, minimaal 3 meter breed als hoofdteelt op bouwland
- kruidenrijke bufferstrook bouwland, minimaal 3 en maximaal 12 meter breed
- kruidenrijke bufferstrook grasland, minimaal 3 en maximaal 12 meter breed

Voor elk van de hierboven genoemde eco-activiteiten gelden specifieke voorwaarden, waarvoor ik verwijs naar de Uitvoeringsregeling.⁷ De voorwaarden en bepalingen zijn dermate gedetailleerd dat dit in de praktijk nog de nodige problemen kan opleveren. Hierbij valt te denken aan het (1) conform de voorwaarden uitvoeren van de eco-activiteit door de landbouwer, (2) het achteraf bewijzen van de uitvoering van de eco-activiteit door de landbouwer en (3) het tijdens het aanvraagjaar of achteraf controleren op de eco-activiteit door de instanties. Ik zal hiervan een voorbeeld geven dat gaat over de eco-activiteit grasklaver waarbij van 1 april tot 1 juli minimaal 25 procent van het perceel bestaat uit gras en minimaal 25 procent uit klaver, met een zichtbare bedekking van grasklaver. De regeling schrijft bovendien voor dat het gras en de klaver gelijkmatig verdeeld moeten zijn over het perceel. Ik voorzie hier in de praktijk de nodige problemen voor de correcte uitvoering door de landbouwer en voor de controle en handhaving door de NVWA en RVO. Voorafgaand aan het aanvraagjaar doet de landbouwer al een melding van de eco-activiteiten. In de periode van 15 oktober tot en met 30 november van het aanvraagjaar doet de landbouwer als het ware een vaststellingsaanvraag van de gerealiseerde eco-activiteiten. Instanties als RVO en de NVWA kunnen zowel in het aanvraagjaar als na de definitieve aanvraag vragen stellen of een controle uitvoeren. Afhankelijk van wanneer deze vragen gesteld worden of controles plaatsvinden valt te bepalen in hoeverre een landbouwer nog kan bewijzen wat de status dan wel uitvoering is geweest van de eco-activiteit. De

praktijk zal gaan uitwijzen hoe dit verloopt. Meer over het onderwerp ‘controle en handhaving’ leest u in de bijdrage van mr. P. Stehouwer “Controle en handhaving van het nieuwe GLB, wat gaat er veranderen?”, elders in dit themanummer.

De laatste eco-activiteit is biologische landbouw waarbij als voorwaarde geldt dat het bedrijf SKAL-gecertificeerd is, uiterlijk op 15 mei van het aanvraagjaar. Een bedrijf dat in de periode van 15 oktober tot en met 30 november voorafgaand aan het aanvraagjaar nog niet SKAL-gecertificeerd is, maar op 15 mei van het aanvraagjaar wél SKAL-gecertificeerd is, kan meedoen aan deze eco-activiteit.

Puntensysteem en waardering

Om in aanmerking te komen voor een aanvullende vergoeding per hectare bovenop de basisinkomenssteun dient de landbouwer wel te voldoen aan de minimum-instapvoorwaarden zoals beschreven in de Uitvoeringsregeling.⁸ Een landbouwer is niet verplicht mee te doen aan de ecoregeling, de landbouwer kan ervoor kiezen om alleen te gaan voor de basisinkomenssteun. Voor de voorwaarden en bepalingen met betrekking tot het verkrijgen van de basisinkomenssteun verwijs ik u naar het artikel van mr. H.A. van Bommel, eveneens gepubliceerd in dit themanummer, met als titel ‘Basisinkomenssteun voor duurzaamheid’. Voor elke eco-activiteit is bepaald of, en zo ja hoeveel, punten er worden gescoord op de thema’s klimaat, bodem en lucht, water, landschap en biodiversiteit. Een eco-activiteit vezelgewas scoort bijvoorbeeld op alle thema’s punten, daar waar de eco-activiteit vroeg rooien gewas uiterlijk 31 oktober slechts op 1 thema punten scoort.⁹ Voor elk thema dient de landbouwer, met de gekozen eco-activiteiten, een minimumaantal punten te behalen. Het aantal punten dat de landbouwer minimaal dient te halen, is afhankelijk van de regio waar de landbouwer is gevestigd. Als we kijken naar het hiervoor gegeven voorbeeld ten aanzien van het vroeg rooien van het gewas, volgt dat deze eco-activiteit veel minder bijdraagt aan het behalen van het minimumaantal punten dan een vezelgewas.

Nadat een landbouwer voldoende punten heeft verdiend met het verrichten van eco-activiteiten, dient te worden gekeken hoe hoog de vergoeding is die uitbetaald wordt. Per uitgevoerde eco-activiteit wordt

⁷ Art. 18-23 Uitvoeringsregeling GLB 2023.

⁸ Art. 25 lid 1 Uitvoeringsregeling GLB 2023.

⁹ Art. 27 lid 1 jo bijlage 2 onder A Uitvoeringsregeling GLB 2023.

een waarde berekend door het aantal subsidiabele hectares waarop de eco-activiteit wordt uitgevoerd, te vermenigvuldigen met een vastgestelde waarde.¹⁰ Op basis van artikel 27 lid 4 van de Uitvoeringsregeling wordt vervolgens bepaald of de landbouwer uitkomt op het minimumniveau brons dan wel zilver of goud. De landbouwer ontvangt niet het bedrag van de som van de waarde keer het aantal subsidiabele hectares waarop de eco-activiteit wordt uitgevoerd. De in het vierde lid genoemde waarden van 60 (brons), 100 (zilver) of 200 (goud) euro betreffen de daadwerkelijke betaling per hectare. Zo is het mogelijk dat een landbouwer met een aantal activiteiten net niet zilver scoort, en voor de uitbetaling terugvalt op 60 euro per hectare, maar met een extra activiteit alsnog zilver kan scoren. Voor een rekenvoorbeeld verwijst ik naar de laatste alinea van deze paragraaf. De vergoedingen voor de klassen brons, zilver en goud kunnen door de minister jaarlijks worden vastgesteld op basis van het vijfde lid. Een bedrijf dat voor het gehele areaal SKAL-gecertificeerd óf in omschakeling is, scoort automatisch goud.¹¹

Het is mogelijk om verschillende eco-activiteiten op hetzelfde perceel uit te voeren. Zowel de punten als de waardes mogen in dat geval bij elkaar opgeteld worden. Een uitzondering hierop betreft het geval dat beide eco-activiteiten worden behaald met dezelfde handeling. In dat geval gelden de punten van de activiteit met de meeste punten en de waarde van de activiteit met de hoogste waarde.¹²

Een landbouwer ontvangt uiteindelijk het door de minister vastgestelde tarief maal het aantal subsidiabele hectares.¹³ Een landbouwer ontvangt over het volledige landbouwareaal de uitbetaling en niet alleen op de hectares waarop de eco-activiteit heeft plaatsgevonden.

Hieronder een voorbeeld van de website van RVO.¹⁴

De instapeis voor de eco-regeling is het totaal aantal hectares maal 4,5 punten. Deze 4,5 punten moeten minimaal gehaald worden op de thema's biodiversiteit (aantal ha x 1,25 p.), klimaat (aantal ha x 1,5 p.), bodem en lucht (aantal ha x 0,75 p.), water (aantal ha x 0,75 p.) en landschap (aantal ha x 0,25 p.).

In het voorbeeld heeft een landbouwer 50 hectare landbouwgrond en zal deze landbouwer minimaal 225 punten moeten halen (aantal ha x 4,5 p.). Voor elk van de hiervoor genoemde thema's zal het minimumaantal punten gehaald moeten worden. Het bouwplan van de landbouwer ziet er als volgt uit: 30 ha blijvend grasland, 10 hectare tijdelijk grasland, 6 hectare mais, 2 hectare houtwal en 2 hectare luzerne. De landbouwer heeft keuze uit 22 eco-activiteiten die in dit artikel behandeld zijn. De landbouwer kiest voor een viertal eco-activiteiten in de bedrijfsvoering. Dit betreft langjarig grasland, weidegang overdag, stikstofbindend gewas (eiwitgewas) en landschapselement hout. Aan de vraag of dit bouwplan en deze eco-activiteiten representatief zijn voor de Nederlandse landbouw, durf ik mijn vingers niet te branden. Het voorbeeld is in elk geval illustratief.

Klimaat	Bodem/ lucht	water	land- schap	bio- diversiteit	eco- activiteit
62,5	37,5	37,5	12,5	62,5	
120	120	90	30	30	langjarig grasland
80	120	0	80	40	weide- gang
6	4	0	2	2	eiwit- gewas
8	4	0	80	120	hout
214	248	90	192	192	totaal

De landbouwer haalt met deze eco-activiteiten gemakkelijk de punten op alle thema's. Opvallend is hierbij wel dat alleen de eco-activiteit langjarig grasland ervoor zorgt dat er in het thema water punten worden verdiend. In de praktijk blijkt dat er bedrijven zijn die moeite hebben om op alle thema's het minimumaantal punten te halen. Achtergrond hiervan is dat er bepaalde eco-activiteiten zijn waarmee niet op alle thema's punten worden verdiend.

Elke activiteit heeft een bepaalde waarde. De totaal behaalde waarde door een landbouwer bepaalt of de ecopremie brons, zilver of goud wordt uitbetaald. Met de hiervoor genoemde eco-activiteiten behaalt de landbouwer een waarde van € 8.440. Voor brons zal een landbouwer minimaal € 3.000 (€ 60 x 50 ha) moeten halen, voor zilver zal een landbouwer minimaal € 5.000 (€ 100 x 50 ha) moeten halen en voor

10 Art. 27 lid 3 jo bijlage 2 onder A Uitvoeringsregeling GLB 2023.
11 Art. 27 lid 6 Uitvoeringsregeling GLB 2023. Ik ga ervan uit dat ook bij bedrijven die in omschakeling zijn, voor het scoren van goud vereist is dat het gehele areaal in omschakeling is. Dit staat er wat mij betreft niet helder verwoord.
12 Art. 26 Uitvoeringsregeling GLB 2023.
13 Art. 27 lid 7 Uitvoeringsregeling GLB 2023.
14 <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-01/Eco-regeling%20in%20beeld.pdf>, geraadpleegd op 1 maart 2023.

goud zal een landbouwer minimaal € 10.000 (€ 200 x 50 ha) moeten halen. De landbouwer uit dit voorbeeld ontvangt een betaling uit de ecoregeling van € 5.000 bovenop de basisinkomenssteun, aangezien deze landbouwer een waarde heeft gerealiseerd van € 8.440. Het is belangrijk om goed te beseffen dat deze landbouwer niet € 8.440 krijgt uitbetaald, dit is alleen de gerealiseerde waarde. Als deze landbouwer in goud terecht wil komen, dan zal deze landbouwer de waarde van zijn activiteiten minimaal moeten verhogen naar € 10.000. Dit betekent dat er meer eco-activiteiten moeten worden verricht. Zoals eerder in dit artikel beschreven is de uiterlijke termijn voor het doorgeven van een ecoregeling, 15 mei van het aanvraagjaar in de Gecombineerde Opgave.

5. De ecoregeling in verhouding tot ANLb

Het ANLb staat voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. We kennen het ANLb al langer en ook in het nieuwe GLB is er ruimte voor het ANLb, een landbouwer sluit hierbij een verbintenis voor 6 jaar voor het uitvoeren van bepaalde activiteiten. Het is voor een landbouwer mogelijk om zowel mee te doen aan de ecoregeling als aan de ANLb via één van de 40 collectieven. Uit de Uitvoeringsregeling volgt dat indien naast een aanvraag om uitbetaling voor het uitvoeren van een eco-activiteit voor dezelfde handeling op hetzelfde perceel tevens een aanvraag wordt gedaan om uitbetaling in het kader van de ANLb, wordt voor de eco-activiteit geen waarde toegekend.¹⁵ Het moet hierbij wel gaan om een eco-activiteit waarvan de waarde gebaseerd is op dezelfde kosten of het hetzelfde omzetverlies als de vergoeding van de ANLb-activiteit. Als er geen overlap is in de berekende vergoeding, dan is het mogelijk voor een landbouwer om zowel uit de eco-regeling als het ANLb een vergoeding te ontvangen. Als er wel sprake is van overlap, dan vindt de betaling plaats via de ANLb.

6. Afsluitend

Het nieuwe GLB heeft tot doel toekomstbestendig boeren sterker te belonen. In de titel van dit artikel heb ik de vraag opgeworpen of de ecoregeling bijdraagt aan een duurzamere landbouw. Als we kijken naar de inhoud van de regeling ben ik ervan overtuigd dat de ecoregeling gaat bijdragen aan een duurzamere landbouw. Echter valt er ook een aantal kanttekeningen te plaatsen, waarbij de toekomst zal uitwijzen hoe de ecoregeling in de praktijk zal landen. Ten eerste heeft een landbouwer op het eerste oog de keuze uit een groot scala aan eco-activiteiten, desondanks is het goed om op te merken dat deze keuze wel beperkt wordt door de bedrijfsvoering van de landbouwer. Een melkveehouder kan in beginsel niet uit de voeten met eco-activiteiten die zien op akkerbouw en vice versa. Een tweede kanttekening is dat in de praktijk duidelijk het signaal naar voren komt dat de regeling buitengewoon complex is. Het is voor veel landbouwers bijvoorbeeld onduidelijk hoe het nieuwe GLB zich verhoudt tot de maatregelen uit het 7 Actieprogramma Nitraatrichtlijn. Landbouwers worden met de introductie van het nieuwe GLB opgezadeld met forse administratieve verplichtingen. Als laatste geldt naar mijn oordeel bij de ecoregeling meer dan bij de vergroeningsbetaling uit het oude GLB, dat landbouwers een kosten-batenafweging zullen maken. Een landbouwer moet meer moeite doen of productie laten vallen in ruil voor een vergoeding uit de eco-regeling. Afsluitend zal het gros van de landbouwers naar mijn mening ondanks vorenstaande kijken naar de mogelijkheden om toch een zo hoog mogelijke vergoeding uit de ecoregeling te halen.

Over de auteur

mr. A.K. (Andreas) van der Vis is werkzaam als senior jurist bij Countus accountants + adviseurs.

¹⁵ Art. 26 lid 3 Uitvoeringsregeling GLB 2023.